

девіз «Сучасна родина»

**Особливості перекладу англомовного матримоніального діалогічного
дискурсу**

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Загальна характеристика дискурсу	6
Розділ 2. Родинний дискурс у мовах оригіналу та перекладу	8
2.1 Вербальні компоненти матримоніального діалогічного дискурсу та їх переклад	8
2.2 Невербальні компоненти матримоніального діалогічного дискурсу та їх переклад	15
Висновки	19
Список використаної літератури	21

ВСТУП

Переклад являє собою один з найважливіших видів мовної діяльності, володіння яким необхідно для повноцінної роботи представників найрізноманітніших спеціальностей. Переклад є найбільш перспективним засобом подолання існуючих мовних бар'єрів.

Переклад - процес заміни мовленнєвого твору (тексту) на одній мові мовленнєвим твором (текстом) на іншій мові при збереженні незмінного плану змісту. При перекладі відбувається заміна одиниць мови оригіналу у мові трансляторі. Найважливішим завданням є пошук у вихідному тексті відповідних одиниць для збереження конгруентності корелюючи. Такі одиницю прийнято називати одиницями перекладу.

У науці існують два напрямки дослідження. По-перше досліджується співвідношення між оригіналом і перекладним текстом. По-друге, психолінгвістика (чи деякі галузі психології) займається процесами, що відбуваються в розумі перекладача. Перекласти - найвірніше виразити те, що було створено засобами іншої мови (у цьому міститься відмінність перекладу від переказу, адаптації та ін.). Поняття перекладу тісно пов'язане з поняттям дискурсу.

Теорія дискурсу як прагматизованої форми тексту бере свій початок у концепції Е.Бенвеніста, який розмежовував план дискурсу (*discours*) – мовлення, яке привласнюється людиною, яка говорить і план оповідання (*recital*). [2, с.276].

Аналіз поняття дискурсу через призму його адресованості є досить актуальним на даний час. Така актуальність зумовлюється зростаючим інтересом до лінгвістичного опису передбачуваного адресата у художній комунікації, а також специфікою адресованості дискурсу, як однієї із важливих проблем лінгвістики тексту, яка має своїм джерелом введення у фокус лінгвістики розгляд феномена життя, в центрі якого знаходиться людина з усіма її психічними складовими і станами, формами соціального існування і культурної діяльності.

Додатковим стимулом звернення лінгвістів до проблеми адресованості стало усвідомлення того факту, що у породженні мовлення, - як відмічає Є. С. Кубрякова, виявляються сили, що виходять по суті не від мовця, а від його оцінки стану, знань, розуму, приналежності до того чи іншого соціального стану і тих, на кого мовлення розраховане.

Дискурс розглядають і як підсистему тексту. Текст – більш загальне поняття, ніж дискурс. Дискурс – це мовлення, занурене у життя. Якщо під текстом розуміють абстрактну, формальну конструкцію, то під дискурсом – різні види її актуалізації, що розглядаються з точки зору ментальних процесів і у зв'язку з екстралінгвістичними факторами. І, якщо дискурс – категорія, яка постає як особлива соціальна даність, то текст – категорія, яка належить і черпає свої сили у мовній сфері.

Актуальність роботи визначається тим, що на сучасному етапі увагу вчених все більше привертає усно-розмовне мовлення, оскільки саме спонтанні види дискурсу являють собою найбільш сприятливий матеріал для виявлення інтерактивної природи та закономірностей мовленнєвої діяльності, що дає змогу визначити основні параметри перекладу таких типів дискурсу. Метою роботи є встановлення закономірностей, які існують в англomовному родинному дискурсі, а саме в матримоніальному дискурсі, з'ясування їхньої семантичної організації, а також прагматичної спрямованості у створення емоційного фону для формулювання основних критеріїв перекладу матримоніального дискурсу.

Завданнями роботи є:

- 1) з'ясувати основні види дискурсу родинного спілкування;
- 2) визначити основні параметри для пояснення мовленнєвої поведінки комунікантів;
- 3) дослідити характерні особливості матримоніального дискурсу;
- 4) порівняти матримоніальний дискурс у мовах оригіналу та перекладу.

Об'єктом дослідження виступає англomовний матримоніальний дискурс, а його предметом є специфіка перекладу семантичних та функціональних

особливостей родинного англомовного дискурсу, передача при перекладі невербальної комунікації. Матеріалом дослідження є фрагменти художніх творів сучасних британських та американських авторів та їх існуючі переклади. Мета роботи зумовила використання таких методів лінгвістичного аналізу: метод контекстуального аналізу, метод комунікативно-функціонального аналізу, метод дискурсивного аналізу.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСКУРСУ

Поняття дискурсу є одним із основних понять сучасної прагматичної лінгвістики та лінгвістики тексту. Сучасні уявлення про дискурс віддзеркалюють увесь хід лінгвістичної науки. У першій половині ХХ століття мовознавство протягом досить тривалого періоду було зосереджене на вивченні однієї з двох діалектично зв'язаних сторін мови – мовної системи, але, починаючи з другої половини 60-х років, центр уваги лінгвістів переноситься на іншу сторону цієї діалектичної єдності – мовленнєву діяльність та її продукт – дискурс, формальні характеристики якого були отримані у 1952 році З. Херрісом.

У сучасній лінгвістиці поняття дискурсу трактується неоднозначно. В.О.Звегінцев розуміє дискурс як елементарну одиницю тексту, тобто складне ціле або змістовну єдність, що вирізняється на рівні мови і, як правило реалізується у вигляді речень, пов'язаних між собою смисловими зв'язками [8]. В.В.Красних зробив спробу поглянути на дискурс з точки зору когнітивних структур, які лежать в основі мовної компетенції. На мотивованість дискурсу вказує В.Кох, на думку якого дискурс – це будь який текст (або частина тексту), в якому є ознаки одного й того ж конкретного мотиву [7, с.150]. О.Т.Ішмуратов ототожнює дискурс з певним видом тексту. Так, дискурс – це текст, який містить міркування, тобто текст, в якому фіксується певний хід думки, а комунікативний дискурс – це текст, що містить взаємозалежні судження деяких суб'єктів [6, с.171]. Англійські дослідники Р.Ходж та Дж.Кресс розглядають текст і дискурс як такі, що доповнюють один одного, акцентуючи при цьому або соціальний, або мовний рівень [10].

Дискурс за Т. ван Дейком - це складна комунікативна подія, суттєва складова соціокультурної взаємодії, характерні риси якої – інтереси, цілі та стилі [5, с.23]. Н.Д.Арутюнова визначає дискурс як зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, соціокультурними, прагматичними, психологічними факторами; це – текст, узятий в аспекті подій; мовлення, що розглядається як цілеспрямоване соціальне явище, дія, як компонент, що бере участь у взаємодії

між людьми і механізмах їх свідомості. Дискурс – це мовлення, занурене у життя.

РОЗДІЛ 2. РОДИННИЙ ДИСКУРС У МОВАХ ОРИГІНАЛУ ТА ПЕРЕКЛАДУ

2.1 Вербальні компоненти матримоніального діалогічного дискурсу та їх переклад

Всі учасники матримоніального дискурсу належать до ядерної зони дискурсивного оточення один одного, тобто вони є добре обізнаними про характерні риси та звички один одного практично на всіх рівнях сімейної діяльності, включаючи особливості комунікативної активності [11, с.284]. Комунікативно-визначальною у матримоніальному дискурсі стає категорія гендеру, яка розглядається як виявлення психологічних, соціальних, культурних особливостей, які люди сприймають як стереотипні моделі поведінки чоловіків та жінок. Гендерні розбіжності відбиваються на різних рівнях комунікативних процесів між чоловіками та жінками, у тому числі вони є присутніми і на невербальному рівні їх поведінки [9, с.414].

При перекладі матримоніального дискурсу завдання перекладача ускладнене стократно, оскільки він повинен враховувати не лише авторський стиль, але й передавати особливості і характер героїв, увійти в образ і говорити словами різних персонажів, створюючи завершений характер кожного з них. Тому такий переклад – це складний комплекс завдань. Окрім складності завдання доскональної передачі характерів героїв, переклад прямої мови складне ще з іншої причини. В матримоніальний дискурс складається з діалогів «чоловік – дружина», а діалог як письмове вираження усної мови володіє всіма її характерними рисами, але з іншого боку, це частина літературного тексту, який усвідомлено підібраний автором, і змінюючи його, перекладач спотворює задум автора твору.

При перекладі діалогів з англійської мови основна складність полягає в тому, що реєстри спілкування в україномовному ужитку намічені більш подрібно, ніж в англомовному, і встановлювати їх в перекладі треба виходячи не із словникових значень, а з обставин розмови, характеру і «анкетних даних» співбесідників, їх стосунків, намірів і інших чинників, сукупність яких в лінгвістиці і психології іменується комунікативною

ситуацією. Не беручи до уваги комунікативну ситуацію, природності діалогу не досягти.

Розглядаючи стосунки «чоловік – дружина», слід враховувати, скільки років подружжя живе разом: найчастіше матримоніальні відносини залежать від того проміжку часу, які дружина та чоловік прожили спільно. Вербалізація стосунків на початкових етапах сумісного життя характеризується використанням великої кількості ласкаво-пестливих слів. Основна функція таких слів у розмовній англійській – соціальна, хоча ласкаво-пестливі слова можуть виконувати й інші функції. Головна мета їх використання – встановлення, впровадження, підтримка або підтвердження соціального партнерства. З іншої точки зору, основна мета вживання ласкаво-пестливих слів – улестити адресата.

Наприклад:- Nighty night, darling.

- It is so moving.

- Go on with you. - We kissed at parting, and Brett shuddered.

- I'll go, - she told. - goodnight, darling. (E.Hemingway «Fiesta»)

У цьому прикладі дружина 2 рази звертається до чоловіка, використовуючи лексему «darling». Отже, можна дійти висновку, що подружжя має теплі та близькі стосунки.

У перекладі цієї книги на російську мову маємо: – *Спокойной ночи, милый*.

– Как трогательно.

– А ну тебя. - Мы поцеловались на прощание, и Брет вздрогнула.

– Я пойду, – сказала она. – Спокойной ночи, дорогой. (Хемингуэй Э. «Фиеста»)

У перекладі вживаються два російські еквіваленти англійського слова «darling». Це такі слова як «милый» та «дорогой». Перекладач використовує в перекладі два різні російські еквіваленти одного англійського слова задля уникнення повторень. Вживання цих слів є доцільним, так як мови відповідають вимогам матримоніального дискурсу.

Наприклад, фраза «*Go on with you*» - стійке поєднання з репертуару усної мови: протест або обурення, що переросло в словесну формулу, при вживанні якої, носій англійської мови безпомилково уявить собі ситуацію, почує тон, яким були виголошені ці слова. При буквальному ж перекладі виходить смислова і інтонаційна нісенітниця. Теж саме спостерігається у вислові «*I can't believe it!*» - з урахуванням обставин характеру того, хто говорить – може перекладатися як: «не може бути», «Це ж треба», «Неймовірно», «Оце так!», «Ну знаєш», або навіть «Ого!».

Наприклад: - You hear me, darling? - Mrs. Breddoks shouted to her husband through table.

- Surely, dear! Mademoiselle Hoben, - I know it. (E.Hemingway «Fiesta»)

Цей приклад гарно ілюструє взаємовідносини між подружжям під час зустрічі з друзями. Дружина звертається до чоловіка з запитанням, використовуючи звернення «*darling*». Чоловік відповідає на запитання дружини, вживаючи слово «*dear*». Метою вживання слова «*dear*» є підтримка та підтвердження соціального партнерства. Також у даному прикладі спостерігається відсутність правильного порядку слів «*You hear me, darling?*», що можна пояснити усним мовленням та побутовим характером спілкування.

Пор. з перекладом на російську мову: – Слышишь, милый? – крикнула миссис Бреддокс через весь стол своему мужу.

– Конечно, дорогая! Мадемуазель Хобэн, – я давно с нею знаком. (Хемингуэй Э. «Фиеста»)

У перекладі спостерігається використання російських еквівалентів «*милый*» и «*дорогая*» при перекладі слів «*darling*» та «*dear*» відповідно. Також прослідковується, що перекладач зберігає неправильний порядок слів, і навіть перетворює повні речення в еліптичні. Такий стилістичний прийом робить спілкування більш невимушеним.

Наприклад: - You may go. I should bring Mr. Campbell directly home.

- I am not drunk, - Michael said. - Maybe, dab. Look, Bret, you are charming.

- *Go, - Brett said. - Mister Campbell starts to talk nonsense. What a tenderness explosion, Michael?*

- *You are charming. (E.Hemingway «Fiesta»)*

Використання компліментів – «you are charming» належать чоловікові, який намагається за їх допомогою відвернути увагу дружини від причини її гніву. З прикладу стає зрозуміло, що чоловік знаходиться у стані алкогольного сп'яніння, і дружина, звертаючись до нього, використовує слово «Mister», тим самим намагаючись показати своє незадоволення.

Пор.: – Вы оба ступайте. Мне придется отвезти мистера Кэмпбелла прямо домой.

– Я не пьян, – сказал Майкл. – Может быть, чуть-чуть. Послушай, Брет, ты очаровательна.

– Ступайте, – сказала Брет. – Мистер Кэмпбелл начинает заговариваться. Что это за взрывы нежности, Майкл?

– Послушай, ты очаровательна. (Хемингуэй Э. «Фиеста»)

Одне й теж слово в сотнях відносно схожих ситуаціях може перекладатися по-різному. При перекладі на українську мову слово конкретизується стосовно ситуації. Подібно до того, як слово «Mister» залежно від контексту передається при перекладі як «містер», «пан», «сер», або може нести навіть негативний характер (як видно з прикладу), а саме звернення до людини для вираження свого незадоволення або гніву.

Експресивні вирази "I love you", "I adore you", "I need you" поряд з різноманітними конструкціями в деяких ситуаціях вносять напругу чи емоційне навантаження, в інших ситуаціях такі вирази просто заповнюють паузи і не несуть емоційного змісту.

Наприклад: She kissed my forehead. - Ah, Bret, I need you so much.

- *My darling – she said. (E.Hemingway «Fiesta»)*

Чоловік говорить дружині про свої почуття через вираз «I need you». Дружина виказує своє тепле ставлення до чоловіка за допомогою ласкаво-пестливого слова «My darling».

Пор.: *Она поцеловала меня в лоб. – Ах, Брет, я так тебя люблю.*

– *Милый мой, – ответила она. (Хемингуэй Э. «Фиеста»)*

З цього прикладу видно, що перекладач застосував методи вилучення та додавання при перекладі «*I need you so much*» як «я так тебе люблю», але фраза не втратила свого емоційного навантаження та змісту.

Наприклад: *Brett was angry. - I will not leave you here with him. Your behavior was terrible yesterday. I would not want it again. - She was motionless.*

- *I love you. - he said.*

- *Yes, but I'll stand still. (E.Hemingway «Fiesta»)*

Пор.: *Брет была в ярости. -Я не оставлю вас наедине. Вчера ты вел себя просто ужасно. И я не хочу повторения этого кошмара. - Она не тронулась с места.*

- *Я люблю тебя, дорогая.*

-*Я всё-равно не уйду. (Хемингуэй Э. «Фиеста»)*

Розмова відбувається не досить приємно і чоловік застосує вираз «*I love you*», що сприймається дружиною як щось незначуще, добре відоме, тому поданий вираз не несе емоційного навантаження. Чоловік застосує цей вираз, тому що він не в змозі знайти відповідної відповіді на висловлювання дружини, тому таким чином заповнює паузу. Всі ці засоби збережені й при перекладі, але також присутні деякі додані засоби типу «*Я люблю тебя, дорогая*» замість «*I love you*». Перекладач застосує прийом додавання для стилізації виразу, надання йому надання йому рис характеру героя, демонстрації ставлення героя до його дружини. При переведенні такого виду діалогу важливо балансувати між натуральністю діалогу і надмірною літературністю.

Коли ж сімейні стосунки ґрунтуються на нещирих почуттях, чоловік та дружина інколи навіть не можуть знайти тему для обговорення, вони використовують вербальні засоби спілкування лише з ввічливості, для того, щоб заповнити затягнуті паузи.

Наприклад: - *And he'll marry you, darling? – senator asked.*

- *He adores me. Certainly, he'll marry me. If I tell him I have dowry in one million francs what else he wish....*

- *I love you very much, Lisette, - said senator. - I would not like, that you have committed an error. You are assured, that he will make you happy? ...*

- *All will be, as you wish, darling – said she gently. (W.S.Maugham «Appearance and Reality»)*

Пор.: - *А он женится на тебе? - спросил сенатор.*

- *Он обожает меня. Конечно, он женится на мне. Если я скажу ему, что у меня приданое в миллион франков, чего еще ему желать. ...*

- *Я очень люблю тебя, Лизетта, - сказал сенатор. - Мне бы не хотелось, чтобы ты допустила ошибку. Ты уверена, что он сделает тебя счастливой? ...*

- *Все будет, как ты пожелаешь, дорогой, - сказала она. (Мюэм С. «Видимость и реальность»)*

Цей приклад демонструє повну відсутність у сімейного подружжя кохання та спільних тем для обговорення, тому вони обговорюють коханця дружини, але відбувається це у досить теплій манері. Чоловік ставиться до цього спокійно й приймає цей факт як треба. При звертанні до дружини чоловік використовує слово «*darling*», але при перекладі це слово було вилучено, хоча для збереження тих умов спілкування, які встановив автор, доцільно було б зберегти цю лексему, замінивши її на російський еквівалент «*дорогая*» чи «*милая*». Дружина також застосовує слово «*darling*», але воно не несе ласкаво-пестливого значення, оскільки для подружжя, яке прожило разом багато років, такі слова стають звичними та непомітними при вживанні. Також в цьому прикладі чоловік говорить дружині, що любить її, але не як жінку, а як людину, яка є дорогою його серцю. В цьому прикладі також спостерігається порушення літературних норм щодо порядку слів у реченні. При перекладі ці речення перетворені в еліптичні конструкції.

Характерними рисами родинного матримоніального спілкування в англомовному, україномовному та російськомовному художньому дискурсі є

емоційно забарвлені, або такі, що зберігають сліди емоційності слова, неповнота висловлювань, велика кількість еліпсисів, питальні висловлювання, як форма ствердження або підбиття підсумків, послаблення синтаксичних зв'язків, порушення літературних норм, вживання вульгаризмів, просторіч, компліментів, особливих видів звертання. Ці засоби можуть бути перекладені за допомогою таких перекладацьких трансформацій як контекстуальна заміна, генералізація, диференціація та конкретизація, модуляція та смисловий розвиток, антонімічний переклад, компенсація втрат при перекладі, членування та об'єднання речень, заміна пасивних конструкцій активними та навпаки, транскрипція та транслітерація при перекладі власних назв, додавання, дослівний переклад, граматичні заміни, експлікація та ін.

2.2 Невербальні компоненти матримоніального діалогічного дискурсу та їх переклад

Як вже зазначалося, комунікативно-визначальною у матримоніальному дискурсі стає категорія гендеру. Гендер «входить до числа когнітивних ресурсів як окремої особистості, так і суспільства, та є параметром дослідження особистості з погляду її реалізації у процесі комунікації» [3, с.4]. Гендерні розбіжності відбиваються на різних рівнях комунікативних процесів між чоловіками та жінками, у тому числі вони є присутніми і на невербальному рівні їх поведінки.

Використання жестів чоловіками та жінками відрізняється рівнем командності та домінантності. При цьому при спілкуванні чоловіків та жінок суспільство дозволяє чоловікам ініціювати доторкання, жінкам – ні. Чоловікам також дозволяється скорочувати дистанцію [14, с.145].

Наприклад: He was the person of action. He came to Lisette and struck her right cheek, and then her left one.

- Bastard! – screamed Lisette. - He turned to young man who not without confusion observed this violence scene and, drawing up, stretched out his hand in drama gesture and turned his finger at a door: - Get away! – screamed he. - Get away! (W.S.Maugham «Appearance and Reality»)

Пор.: Мсье Ле Сюэ был человеком действия. Он подошел к Лизетте и изо всех сил ударил ее левой рукой по правой щеке, а затем правой рукой по левой щеке.

- Скотина! - вскрикнула Лизетта. - Он обернулся к молодому человеку, который не без замешательства наблюдал эту сцену насилия и, выпрямившись в полный рост, вытянул драматическим жестом руку и указал пальцем на дверь: - Убирайся! - воскликнул он. – Пошел вон! (Мюэм С. «Видимость и реальность»)

У прикладі проілюстровано невербальну поведінку героя, який знаходиться у конфліктній ситуації. Чоловік використовує наказові жести, які підсилюють його репліки. У перекладі не лише збережено опис поведінки чоловіка, але й підсилено емоційне навантаження жестів, що описуються,

шляхом додавання деяких деталей. Також в перекладі відбувається заміна займенника «*He*» на власне ім'я, про яке стає відомо з контексту.

При передачі комунікативної ситуації в перекладі, слід уникати надмірної літературності, особливо в таких типах ситуацій, що наведено в прикладі. Надмірна літературність може призвести до спустошення емоційного навантаження діалогу, що тягне за собою непорозумілість у відношенні «автор-читач», тобто недосягнення комунікативного ефекту. В той час, коли перекладачі дотримуються такої вимоги, то літературністю часто грішать редактори, які позбавляють синтаксис усілякої розмовності в спробі позбавити діалог не завжди доречних в художньому тексті розмовних рис.

В англomовних культурах існує стереотипне уявлення про те, що чоловіки повинні бути менш експресивними у вираженні емоцій у порівнянні з жінками. Жінки всміхаються не тільки в разі передачі позитивної інформації або емоцій, але й з метою приховування нервовості або хвилювання[12, с.234].

Наприклад: - Where do you come from? I did not wait for you today.

- The ministry has fallen, - he answered mechanically. - I was caused. Post of Internal Affairs Minister was offered me. - It was not at all what he wanted to tell. He shot a glance at the gentleman in his pyjamas: - Who this young man?

- The Lizet large scarlet mouth broken into a smile.

- My lover, - she answered.

- Do you take me for a fool? - he shouted. - I know that it your lover. (W.S.Maugham «Appearance and Reality»)

Пор.: -Откуда ты взялся? Я не ждала тебя сегодня.

- Министерство пало, - ответил он машинально. - Меня вызвали. Мне предлагают пост министра внутренних дел. - Это было совсем не то, что он хотел сказать. Сенатор бросил в сторону джентльмена в его пижаме разъяренный взгляд: - Кто этот молодой человек?

Алые губы Лизетты расплылись в самой чарующей улыбке.

- Мой любовник, - ответила она.

- Ты что, меня дураком считаешь? - заорал сенатор. - Я знаю, что он твой любовник. (Мозэм С. «Видимость и реальность»)

Перебуваючи в конфліктній ситуації дружини намагається приховати нервовість та хвилювання шляхом виявлення позитивної емоції.

Жінки більше та довше дивляться на своїх комунікативних партнерів, вважаючи візуальний контакт основним із засобів та методів встановлення та підтримання міжособистісних взаємовідносин.

У сприйнятті ситуації як кооперативно або конфліктно спрямованої велику роль відіграють невербальні комунікативні компоненти. Без них комуніканти можуть місінтерпретувати спрямованість спілкування. Жінки при цьому отримують більшу частину інформації в процесі спілкування – до 75% – невербально, тобто із спостережень за мовцем – його інтонацією, мімікою, жестами тощо, тому жінки намагаються зайняти позицію ближче до співбесідника.

Наприклад: To facilitate conversation, she rose and conveniently arranged on his knees. He gently pressed her hand. (W.S. Maugham «Appearance and Reality»)

Пор.: Чтобы облегчить разговор, она поднялась с места и удобно устроилась на коленях у сенатора. Он нежно сжал ее руку. (Мозэм С. «Видимость и реальность»)

Умовою адекватної інтерпретації мовлення партнера при наявності загальних пресуппозицій та персональної спрямованості мовлення стає сприймання немовних факторів, що залучаються до конкретної ситуації спілкування [13, с. 354].

У матримоніальному типі дискурсу уявлення про англомовну культуру є облігаторним невербальним компонентом у сукупності з проксемічним фактором. Мовці оперують також позитивно-зарядженими кінесичними та просодичними компонентами, використовуючи їх у процесі реалізації кооперативних тактик.

Чисто мовні засоби дають лише загальне уявлення про те, якого регістра слід дотримуватися при перекладі діалогу. Надійніший орієнтир -

комунікативна ситуація: якщо перекладач хоче, щоб читачеві романа, що перекладається не здалося, ніби дія відбувається у вітрині магазину, серед манекенів, при роботі з діалогом краще відштовхуватися не лише від значення слів і фразеологізмів, а постійно розрізняти під час від часу неправдивою мовною оболонкою обставини, наміри того, що говорить, його відношення до співбесідника і, звичайно, його психологічний портрет.

ВИСНОВКИ

Переклад часто порівнюють з акторським мистецтвом, коли задум автора втілюється іншими засобами, у перекладі - засобами іншої мови. Перекладач повинен перевтілитися в автора і заговорити його голосом, передаючи всі інтонації і нюанси авторської мови.

Незважаючи на спонтанний характер родинного дискурсу, він все ж є цілеспрямованою діяльністю, яка включає як мінімум дві взаємопов'язані частини - мовленнєвий акт і його перлокутивний ефект. Мовець повністю покладається на свою оцінку при виборі прагматичних засобів для здійснення поставленої ним мети. Її успішність і когерентність діалогу залежать від того наскільки чітко поставлена ціль, від можливості її виконання, правильності вибраної діалогічної тактики, можливих наслідків для адресата. Гарна обізнаність дає змогу адресанту та адресату економити засобами словесного вираження, дає можливість для здійснення розуміння через здогади та натяки. Інформативна повнота повідомлення може бути забезпечена інтонацією, мімікою та жестами.

Мовна діяльність родинного діалогічного дискурсу є конкретним мовним відображенням гендерних та вікових ролей, які актуалізуються в позиційних ролях. Саме за допомогою таких соціолінгвістичних параметрів як гендер, стать і вік описані мовні засоби їх вираження на лексико-семантичному та синтаксичному рівнях англійської мови. Адресату англійськомовного родинного дискурсу притаманні певні характеристики в залежності від статі, віку та позиції в родині, емоційності та раціональності мислення. Наявність в родинному діалогічному дискурсі ієрархії взаємовідносин, котра проявляється в фіксованості соціальних ролей комунікантів, робить гендер та вік головними параметрами, котрі визначають мовну поведінку співрозмовників.

Діалог у сімейному дискурсі відрізняється певними характерними для нього ознаками, а саме невизначеною кількістю мінімальних діалогічних одиниць, складною тематичною мережею, експліцитним зв'язком, порушеннями літературної мови, просторіччями, дейктичністю.

В межах кожної національної мови розмовна мова має в своєму розпорядженні власний набір мовних особливостей. Уживаються в ній також і загальнолітературні мовні засоби. Універсальні особливості розмовної мови пов'язані з усним характером її протікання. Виникають явища описової і скороченої номінації, особливості у функціонуванні окремих частин мови і утворення окремих форм, розчленовування синтаксичного цілого, приєднання, перервані структури, питально-відповідна єдність повтори, перифрази.

Ще одна складність виникає при перекладі розмовної мови – це переклад сленгу. Сленг проникає майже у всі сфери спілкування, і оскільки сленгізми можуть прозвучати коли завгодно і де завгодно, їх приналежність виключно до інтимно-фамільярного ужитку є очевидною. На практиці це означає, що якщо персонаж американського роману вживає сленгове слово, це не привід в перекладі додавати всій репліці панібратський тон.

При перекладі художньої літератури враховується все, навіть інтонація, яка в письмовому тексті задається не голосом, а словесними знаками, структурою висловів, непомітними частками, найтоншими відтінками семантики слів, з яких складається вислів. Отже, переклад діалогу матримоніального дискурсу вимагає не лише цілого комплексу знань від граматики до стилістики, але і перевтілення перекладача в різних героїв і їх «озвучування» як того вимагає задум автора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азнаурова Э. С. Прагматика текстов различных функциональных стилей.// Общественно-политический и научный текст как предмет обучения иностранным языкам.-М.: Наука, 1987. - 200с.
2. Бенвенист Э. Общая лингвистика./Пер. с фр.-М.: Прогресс,1975. - 447с.
3. Бессонова О.Л. Оцінний тезаурус англійської мови: Когнітивно-гендерні аспекти. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – 362с.
4. Бігарі А. А. Дискурс сучасної англомовної сім'ї: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2006. – 21с.
5. Дайк Т.А. Язык. Познание. Коммуникация/Пер. с англ.: Сб. работ/сост. В. В. Петров под ред. В. И. Герасимова; Вступ. ст. Ю. Н. Караулова и В. В. Петрова.- М.: Прогресс, 1989. - 312с.
6. Ишмуратов А.Т. Логико-когнитивный анализ онтологии дискурса/Рациональность и семиотика дискурса.Сб. трудов//АНУ Институт Ф-и.-К.: Наук. Думка, 1994. - 252с.
7. Кох В.А. Предварительный набросок дискурсивного анализа семантического типа // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. VIII. Лингвистика текста. – М.: Прогресс, 1978. – С. 149-171.
8. Огар Е.І. Мова дитячого літературного дискурсу: функціонально-комунікативні аспекти дослідження // Вісник СумДУ. Серія Філологічні науки. – Суми: Вид-во СумДУ. - 2006. - №3(87). - С. 10-17.
9. Проценко О. Особливості матримоніального діалогічного дискурсу // Вісник СумДУ. Серія Філологічні науки. – Суми: Вид-во СумДУ. - 2005. - №3(81). - С. 413-417.
10. Серажим К.С. Термін “дискурс” у сучасній лінгвістиці // Вісник Харківського національного університету. – Харків, 2001. – № 520. Вип. 33. Філологічні аспекти дослідження дискурсу. – С. 7-12.
11. Солощук Л.В. Невербальні аспекти матримоніального діалогічного дискурсу // Вісник СумДУ. Серія Філологічні науки. – Суми: Вид-во СумДУ. - 2008. - №1. - С. 96-104.

12. Knapp M.L., Hall J.A. *Nonverbal Communication in Human Interaction*. – Wadsworth. Thomson Learning, USA, 2002. – 482p.
13. Ragsdale J.D. *Gender, Satisfaction Level, and the Use of Relational Maintenance Strategies in Marriage* // *Communication Monographs*. – 1996. - № 63. – P. 334-369.
14. Richmond V.P., McCroskey J.C. *Non-verbal Behavior in Interpersonal Relations*. – Boston: Pearson Education, Inc., 2004. – 350p.
15. Борисова О.В. Трансформація вербалізації в англо-українському перекладі: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.16 / О.В. Борисова; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2005. — 20 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://disser.com.ua/contents/6362.html>
16. Концептуальний підхід до перекладацького процесу [Електронний ресурс] / І.К.Кобякова // *Наукові записки, Серія: філологічні науки, Випуск 81(4)* – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/Fil/2009_81_4/.../39.pdf
17. Логовінова С., Лопата І. Лінгвокультурні проблеми художнього перекладу на прикладі синтаксичних трансформацій [Електронний ресурс] / С. Логовінова, І. Лопата // *Наукові записки, Серія: філологічні науки, Випуск 81(4)* – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/Fil/2009_81_4/.../69.pdf
18. Меньшикова Н.В. Трансформації при перекладі та міжмовна асиметрія [Електронний ресурс] / Н.В.Меньшикова // – Режим доступу: <http://www.osvita-servis.com.ua/index.php?p=48>
19. Уманець А.В. The use of translation transformations in the process of translating English text clippings [Електронний ресурс] / А.В. Уманець // – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nrpknu/.../1_37_Umanec.pdf
Довідникова література:
20. Тлумачний словник української мови [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://slovnyk-net.livejournal.com/>
Ілюстративна література:

21. Моэм С. Видимость и реальность [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://lib.aldebaran.ru/author/moyem_uilyam/moyem_uilyam_vidimost_i_realnost/moyem_uilyam_vidimost_i_realnost__0.html
22. Хемингуэй Э. Фиеста [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://lib.aldebaran.ru/author/heminguyei_yernest/heminguyei_yernest_fiesta/heminguyei_yernest_fiesta__0.html
23. Hemingway E. Fiesta [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.scribd.com/doc/34845693/1926-Hemingway-Ernest-Fiesta>
24. Maugham W.S. Appearance and Reality [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.librarything.com/work/588752>